

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูล
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลที่รวบรวมแล้ว
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แหล่งข้อมูล

1.1 รายการหนังสือที่จัดหาเข้ามาในห้องสมุดสถาบันสอนภาษา เอ.ยู.เอ. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2530 ศึกษาจากรายการหนังสือใหม่ประจำเดือนของห้องสมุดซึ่งแสดงรายชื่อหนังสือที่จัดหาเข้ามาในเดือนนั้นๆ โดยออกเป็นประจำทุกเดือน เฉพาะหนังสือทั่วไปภาษาอังกฤษทั้งหนังสือสารคดีและบันเทิงคดีตั้งแต่รายการแรกที่จัดพิมพ์ในรายการหนังสือใหม่ประจำเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2528 ถึงรายการสุดท้ายที่จัดพิมพ์ในรายการหนังสือใหม่ประจำเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2530 โดยในรายการหนังสือใหม่ของห้องสมุดสถาบันสอนภาษา เอ.ยู.เอ. ได้แบ่งหนังสือออกเป็นประเภทต่างๆ ตามการจัดประเภทหนังสือของห้องสมุดเอง ดังนี้

1.1.1 หนังสือทั่วไป แบ่งเป็น

ก) หนังสือภาษาอังกฤษ

ข) หนังสือภาษาไทย

1.1.2 หนังสือชีวประวัติบุคคล (Biography)

1.1.3 หนังสือภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประเทศไทย (Thai studies collection)

1.1.4 หนังสืออ้างอิง (Reference) ซึ่งไม่อนุญาตให้ยืม
ออกนอกห้องสมุด

1.1.5 หนังสือที่ไม่อนุญาตให้ยืมออกนอกห้องสมุด (Non-
circulation) เนื่องจากเป็นหนังสือราคาแพง

1.1.6 นวนิยาย (Fiction)

1.1.7 หนังสือปกอ่อน (Paperbound)

โดยหนังสือแต่ละรายการประกอบด้วยรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ก) เลขหมู่หนังสือ หรือ สัญลักษณ์ประจำหนังสือหมวดหมู่
พิเศษของห้องสมุด ว่างมี 4 หมวด คือ

สัญลักษณ์ B หมายถึง หนังสือชีวประวัติบุคคล

สัญลักษณ์ TS หมายถึง หนังสือภาษาอังกฤษเกี่ยวกับ
ประเทศไทย

สัญลักษณ์ F หมายถึง หนังสือนวนิยาย

หนังสือปกอ่อน (ไม่มีสัญลักษณ์) หมายถึง หนังสือบันเทิงคดี
ปกอ่อน

ข) ชื่อผู้แต่ง

ค) ชื่อเรื่อง

ง) จำนวนเล่มที่จัดหา

โดยจัดเรียงหนังสือแต่ละรายการตามลำดับเลขหมู่จากน้อยไปหามาก

1.2 บัตรทะเบียน (Shelf list card) ของแผนกจัดหมู่และทำ
บัตรรายการ

1.3 บัตรประจำหนังสือภาษาต่างประเทศ ตามข้อ 1.1 ที่มีการ
ยืมออกจากห้องสมุดสถาบันสอนภาษา เอ.ยู.เอ. ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้านี้ ต้องการศึกษานโยบายของการจัดหาและ
การใช้หนังสือ จึงแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 บัตรบันทึกรายละเอียดของหนังสือแต่ละเล่ม ซึ่งผู้วิจัยทำขึ้น
รายการที่บันทึกลงในบัตรมีดังนี้

- 2.1.1 เลขเรียกหนังสือ
- 2.1.2 ชื่อผู้แต่ง
- 2.1.3 ชื่อหนังสือ
- 2.1.4 ปีที่จัดหา
- 2.1.5 วิธีการจัดหา (ซื้อ, ได้รับบริจาค)
- 2.1.6 ปริมาณการยืม
- 2.1.7 จำนวนเล่มที่จัดหาแต่ละชื่อเรื่อง

โดยบัตรบันทึกมีลักษณะดังนี้

เลขเรียกหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง
	ชื่อหนังสือ
ปีที่จัดหา	
วิธีการจัดหา ☐ ซื้อ ☐ ได้รับบริจาค	
จำนวนเล่ม เล่ม	
ปริมาณการยืม ครั้ง	

2.2 การเก็บสถิติการใช้หนังสือ

บันทึกความถี่ของการใช้หนังสือแต่ละเล่มของหนังสือตามข้อ

1.1 ที่มีการใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 ลงในบัตรบันทึกตามข้อ 2.1 โดย
นับความถี่ของการใช้จากบัตรประจำหนังสือที่มีการยืมออกจากห้องสมุด

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาหนังสือ

3.1.1 คัดลอกรายการต่างๆ ของหนังสือที่จัดหาเข้ามาใน
ห้องสมุดสถาบันสอนภาษา เอ.ยู.เอ จากรายการหนังสือใหม่ประจำเดือนเลือกเฉพาะ
หนังสือทั่วไปภาษาอังกฤษที่อนุญาตให้ยืมออกนอกห้องสมุดได้ บันทึกลงในบัตรตาม

รายการในข้อ 2.1

ในการบันทึกครั้งแรก ยังไม่ทราบเลขเรียกหนังสือ จำนวนหนังสือที่บันทึกลงในบัตรมีจำนวนทั้งสิ้น 2,217 ชื่อเรื่อง จำนวน 2,244 เล่ม ใช้เวลาในการบันทึก 1 เดือน

อนึ่ง ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2531-เดือนมกราคม พ.ศ. 2532 และห้องสมุดสถาบันสอนภาษา เอ.ยู.เอ. ได้สำรวจหนังสือครั้งใหญ่ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2529 จำนวนหนังสือที่ใช้ศึกษาจึงมีปริมาณน้อย เพราะในการวิจัยครั้งนี้ับจำนวนหนังสือที่มีอยู่จริง ไม่รวมหนังสือที่หายและจำหน่ายออก

3.1.2 นำบัตรตามข้อ 3.1.1 มาเรียงลำดับตามตัวอักษรตั้งแต่ A-Z

3.1.3 นำบัตรตามข้อ 3.1.2 ไปหาเลขเรียกหนังสือ (Call Number) โดยค้นจากบัตรรายการ (Card Catalog) เมื่อค้นพบเลขเรียกหนังสือ จะจดบันทึกเลขเรียกหนังสือของหนังสือเล่มนั้นที่มุมซ้ายของบัตร

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หนังสือ

บันทึกปริมาณหรือความถี่ในการใช้หนังสือจากบันทึกการยืมออกในบัตรประจำหนังสือของหนังสือแต่ละหมวดหมู่ เฉพาะที่จัดหาเข้ามาในระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และมีการใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 รวมทั้ง 16,024 ครั้ง

ในการบันทึกปริมาณหรือความถี่ของการใช้หนังสือนี้ ถ้าเป็นหนังสือที่จัดหาเข้ามาในปี พ.ศ. 2528 จะเก็บความถี่ในการใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2530 ถ้าเป็นหนังสือที่จัดหาเข้ามาในปี พ.ศ. 2529 จะเก็บความถี่ในการใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529-2530 และถ้าเป็นหนังสือที่จัดหาเข้ามาในปี พ.ศ. 2530 จะเก็บความถี่ในการใช้เฉพาะปี พ.ศ. 2530 ใช้เวลาในการบันทึก 2 เดือน คือระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2531 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2532 เนื่องจากเป็นช่วงปิดเทอมและเปิดเทอมใหม่ของห้องสมุดสถาบันสอนภาษา เอ.ยู.เอ. ทำให้มีการยืมออกน้อย หนังสือส่วนใหญ่จะอยู่ในชั้นวางหนังสือของห้องสมุด ทำให้สะดวกสำหรับการบันทึกข้อมูล

4. การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลที่รวบรวมแล้ว

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้ดำเนินการดังนี้

4.1 แยกบัตรบันทึกข้อมูลของหนังสือแต่ละเล่มตามหมวดหมู่ จำแนก โดยดูจากเลขเรียกหนังสือ (Call Number) และนับจำนวนเล่มของหนังสือแต่ละหมวดหมู่

4.2 บันทึกจำนวนครั้งการใช้หนังสือของหนังสือแต่ละหมวดหมู่ จากบัตรหนังสือที่นักศึกษายืมออกในแต่ละครั้ง เพื่อทราบจำนวนหนังสือแต่ละหมวดหมู่ที่ผู้ใช้ห้องสมุดยืมออกในระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530

4.3 จำแนกหนังสือตามการแบ่งหมวดหมู่ครั้งที่ 1 ของการจัดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้และการแบ่งหนังสือหมวดหมู่พิเศษหรือประเภทหนังสือของห้องสมุด ดังนี้

4.3.1 จำแนกหนังสือตามการแบ่งหมวดหมู่ครั้งที่ 1 ของการจัดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้เป็น 10 หมวด ดังนี้

000	เบ็ดเตล็ด
100	ปรัชญา
200	ศาสนา
300	สังคมศาสตร์
400	ภาษาศาสตร์
500	วิทยาศาสตร์
600	วิทยาศาสตร์ประยุกต์
700	ศิลปะและการบันเทิง
800	วรรณคดี
900	ประวัติศาสตร์

4.3.2 หนังสือชีวประวัติ ได้แก่ หนังสือในหมวด B

4.3.3 หนังสือภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประเทศไทย ได้แก่ หนังสือในหมวด TS

4.3.4 หนังสือนวนิยาย ได้แก่ หนังสือในหมวด F

4.3.5 หนังสือปกอ่อน (paperbound) ได้แก่ หนังสือบันเทิงคดีปกอ่อนภาษาอังกฤษ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการเป็นชั้น ๆ ดังนี้

5.1 นำจำนวนเล่มของหนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 มาจำแนกหมวดหมู่และประเภทหนังสือ แล้วนำมาเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละ

5.2 แสดงเปรียบเทียบปริมาณและอัตราส่วนร้อยละของจำนวนหนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 แต่ละปี จำแนกตามหมวดหมู่และประเภทหนังสือ

5.3 หาค่าเฉลี่ยของปริมาณการจัดหาคือ 1 ปี ของหนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 จำแนกตามหมวดหมู่และประเภทหนังสือ แล้วนำมาเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละ

5.4 นำปริมาณการใช้หนังสือของหนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และมีการใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 มาจำแนกหมวดหมู่และประเภทหนังสือ แล้วนำมาเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละ

5.5 แสดงเปรียบเทียบปริมาณการใช้และอัตราส่วนร้อยละของปริมาณการใช้หนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และมีการใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 แต่ละปี จำแนกตามหมวดหมู่และประเภทหนังสือ

5.6 หาค่าเฉลี่ยของปริมาณการใช้ต่อ 1 ปี ของหนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และมีการใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และปี พ.ศ. 2529-2530 จำแนกตามหมวดหมู่และประเภทหนังสือ แล้วนำมาเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละ

5.7 หาค่าเฉลี่ยของปริมาณการใช้ต่อเล่มของหนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และมีการใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 ปี พ.ศ. 2529-2530 และปี พ.ศ. 2530 แล้วนำมาเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละ

5.8 แสดงเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของปริมาณการใช้ต่อเล่มของหนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และมีการใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 แต่ละปี จำแนกตามหมวดหมู่และประเภทหนังสือ

5.9 หาค่าเฉลี่ยของปริมาณการใช้ต่อเล่มต่อ 1 ปี ของหนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และมีการใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และปี พ.ศ. 2529-2530 แล้วนำมาเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละ

5.10 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาหรือจำนวนหนังสือที่จัดหาและปริมาณการใช้ต่อ 1 ปี ของหนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และมีการใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 ปี พ.ศ. 2529-2530 และปี พ.ศ. 2530 แต่ละปี จำแนกตามหมวดหมู่และประเภทหนังสือ

5.11 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาหรือจำนวนหนังสือที่จัดหาและปริมาณการใช้ต่อ 1 ปี ของหนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และมีการใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 ปี พ.ศ. 2529-2530 และปี พ.ศ. 2530 แต่ละปี

5.12 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาหรือจำนวนหนังสือที่จัดหาและปริมาณการใช้หนังสือในแต่ละหมวดหมู่และประเภทหนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และมีการใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530

5.13 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาหรือจำนวนหนังสือที่จัดหาและปริมาณการใช้หนังสือที่จัดหาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530 และมีการใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2530

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาอัตราส่วนร้อยละโดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ 2525: 328-330)

$$P = X \times 100/N$$

$$P = \text{ค่าร้อยละ}$$

$$X = \text{ความถี่ของจำนวนหนังสือและปริมาณการใช้}$$

$$N = \text{ยอดรวมของหนังสือและปริมาณการใช้}$$

2. ทดสอบความสัมพันธ์ของการใช้และการจัดหาหนังสือด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตำแหน่งของ Spearman (Spearman's Rank Correlation Coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตนะ 2525: 328-330)

$$r_s = 1 - \frac{6 \sum D^2}{n(n^2 - 1)}$$

r_s = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตำแหน่ง

D = ผลต่างระหว่างลำดับที่หรือตำแหน่งของจำนวนหนังสือที่จัดหา
และปริมาณการใช้แต่ละคู่

n = จำนวนหนังสือที่จัดหาและปริมาณการใช้ (คู่)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย